

6.2.2015

Kuntien sosiaalilautakunnat tai vastaavia tehtäviä hoitavat toimielimet

**KANSALLISEN OMAISHOIDON KEHITTÄMISOHJELMAN TOIMEENPANO:
OMAISHOITAJIEN HYVINVOINTI- JA TERVEYSTARKASTUSTEN TOTEUTTAMINEN**

Suomi on ollut pitkään edelläkävijä omaishoidon tukemisessa. Pääministeri Kataisen ja pääministeri Stubbin hallitukset ovat pitäneet tärkeänä, että omaishoitoa kehitetään. Tätä varten sosiaali- ja terveysministeriö asetti vuoden 2012 alussa työryhmän laatimaan Suomen ensimmäistä kansallista omaishoidon kehittämisohjelmaa. Ohjelma julkaistiin keväällä 2014.

Viime vuosina on myös toteutettu useita omaishoidon asemaa vahvistavia lainsäädännön uudistuksia. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystarkastuksista tuli voimaan 1.7.2013. Laissa ja sen toimenpanoa tukevassa laatusuosituksessa korostetaan pitkäaikaisen hoidon toteuttamista niin, että palvelu toteutetaan ensisijaisesti kotona, kuten omaishoitona, jos iäkkään henkilön lähipiiriin kuuluu omaishoitajaksi halukas ja kykenevä omainen tai läheinen. Omaisistaan ja läheisistään huolehtivien henkilöiden tukeminen on huomioitu myös uudessa sosiaalihuoltolaissa, joka tulee voimaan asteittain vuoden 2016 alkuun mennessä, sekä eduskunnan käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä uudeksi perhehoitolaiksi.

Kansalliseen omaishoidon kehittämisohjelmaan sisältyy tavoite omaishoitajien jaksamisen tukemisesta muun muassa kehittämällä omaishoitajien säännöllisiä terveystarkastuksia. Tätä varten sosiaali- ja terveysministeriö julkaisee oheisen kuntainfon omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastusten toteuttamisesta.

Omaishoidon tuen kehittäminen on yksi niistä toimenpiteistä, joilla tuetaan hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan kuuluvaa laitoshoidon vähentämistä ja kotiin annettavien palvelujen lisäämistä. Hoitoa ja huolenpitoa tarvitsevien ihmisten elämänlaadun kannalta on tärkeää, että he voivat asua mahdollisimman pitkään omassa kodissaan ja saada tarvitsemansa kotona asumista tukevat palvelut ja että heidän hoitoonsa osallistuvia omaisiaan ja läheisiään tuetaan eikä jätetä yksin kantamaan hoitovastuuta.

Omaishoito ei kuitenkaan ole vain iäkkäitä koskeva asia. Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset on tarkoitettu tukemaan myös esimerkiksi omaishoitajia, jotka hoitavat vammaisia tai pitkäaikaissairaita lapsia ja nuoria.

Kansallisessa omaishoidon kehittämisohjelmassa ehdotetaan, että omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) tilalle säädetään kokonaan uusi laki vuonna 2016. Uuden lakiluonnoksen valmistelu on käynnistynyt sosiaali- ja terveysministeriössä. Tarkoituksena on saada luonnos valmiiksi maaliskuun loppuun mennessä, jolloin se on hyödynnettävissä tulevilla hallitusneuvotteluilla. Valmistelussa on tarkoitus arvioida myös omaishoidon tuen järjestämis- ja rahoitusvastuita uusissa kunta- ja palvelurakenteissa.

Susanna Huovinen
peruspalveluministeri